

Amerikkalaisen jalkapallon MM-kisat 2010 käynnistyivät tästä. Suomen maajoukkueen (vasemmalla) kärjessä kohti Yhdysvaltojen maalia lähtee ensimmäisenä etenemään blokaava keskushyökkääjä Elina Seppälä (eturivissä, toinen alhaalta).

Elina Seppälä

- Syntynyt vuonna 1984 Valkealassa.
- Ylioppilas Valkealan lukiosta 2003.
- Kemianteekniikan diplomi-insinööri Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta 2011.
- Sotilasarvoltaan alikersantti.
- Tabletoinnin työnjohtaja Orion Pharmassa 2011–.
- Amerikkalaisen jalkapallon suomenmestari 2010.
- Amerikkalaisen jalkapallon MM-pronssimitalisti 2010.
- Harrastukset: sotilaskotityö, Martta-toiminta ja golf.

Ville-Veikko Korhonen

KEMISTIN kääntöpuoli

Sarjassa esitellään kemistien kakkosammatteja ja epätavallisia harrastuksia.

Diplomi-insinööri hallitsee

Vauhdikkaat käännökset

■ Kemisti ja jenkkifutaaja Elina Seppälä on tottunut tiukkoihin suunnanmuutoksiin täydessä vauhdissa.

Päivi Ikonen

Viih! Viih! Viih!

Uunituoreet lääketabletit Orion Pharmedin tuotantolaitoksessa etenevät uralaan ripeästi mutta kurinalaisesti suorissa riveissä ja suljetussa muodossa kohti pakkaamoja. Siitä pitää huolen tabletoinnista vastaava työnjohtaja **Elina Seppälä**, virassaan uunituore itsekkin.

Vauhti ja järjestys sen sijaan ovat vastavalmistuneella kemiantekniikan diplomi-insinöörillä verissä. Niihin on itse asiassa perustunut 26-vuotiaan Seppälän koko tähänastinen elämä – ja niiden lisäksi säännöllisin välein tehtyihin 90 asteen käännöksiin.

Palataanpa ajassa kymmenkunta vuotta taaksepäin.

Alppihiihtäjistä panssarivaunun johtajaksi

Naps!

Se oli ääni, joka sai aikaan ensimmäisen ison suunnanmuutoksen.

Jäiseltä rinteeltä kajahtanut terävä räjähdys kuulosti ikävältä, ja vielä ikävämpää oli, että se kuului lupaavan alppihiihtäjän polvesta.

Sen verran pahalta myös tuntui, että moneen otteeseen itsensä suksilla kolhinnut Seppälä osasi itsekkin arvata, mitä tuleman pitää.

”Lääkäri sanoi, että jos tahdot vielä kaksikymppisenä kyetä kävelemään, alppihiihto loppui tähän.”

Tuomio oli tyly teinityölle, joka oli tähdännyt ammatilaiseksi ja kirjaimellisesti huipulle vauhtilajissa, jossa suomalaisetkin vihdoinkin olivat nousemassa maailman kärjen tasolle.

Seppälän tapoihin ei kuitenkaan kuulu jäädä murehtimaan menneitä saati maakaamaan tuleen. Vaikka ura alppinistina katkesi melkein lähtökiitoon, yhden asian hän oli ehtinyt oppia: vauhdikkaat käännökset.

Käyttöön otettiin siis oitis suunnitelma B: ylioppilaslakki päähän Nilsian alppilukion sijaan kotilukiosta Valkealasta, sitten armeijan harmaisiin ja kadettikoulun kautta ammattiupseeriksi.

Hanke käynnistyi lupaavasti. Karjalan tykistörykmentissä Vekarajärvellä Seppälä eteni 12 kuukaudessa alikersantiksi, panssarivaunun johtajaksi ja alokkaiden kouluttajaksi. Tehtävät sujuivat ja motivaatio oli kova.

Hilkulle jäikin, ettei Seppälä tätä nykyä pane pillereiden sijasta ruotuun varusmiesten ja -naisten rivejä.

”Vuoden päästä aloin kuitenkin miettiä, että homma olisi varmasti kymmenen vuotta kivaa, mutta viitsikö vielä

40-vuotiaana komennella niitä 19-vuotiaita lapsia. Tärkeää työtä se on, mutta ei loppujen lopuksi minua varten.”

Oli vaihdettava ripeästi suuntaa ja keksittävä uusi leipäpuu. Se löytyi koulukaisesta lempiaineesta.

”Meillä oli yläasteella todella innostava kemian opettaja, joka osasi vedellä oikeista naruista ja sai kiinnostumaan aiheesta.”

”Otin kaikki kurssit, joita pienessä maalaiskoulussa oli tarjolla. Lukiossa huomasin, että kemiaan on helppoa ja ymmärrettävää ja selittää paljon maailman asioista.”

Paperinteosta kalvosulkeisiin

Siis paperit vetämään paikkoihin, joissa ainetta saattoi opiskella. Ovet aukesivat onneksi suosikkivaihtoehtoon eli Lappeenrannan teknillisen yliopiston kemianteeniikan osastoon. Pääkaupunkiseudulle kun kymenlaaksolaisen maatalon tyttö ei tahtonut ”suurin surminkaan”.

LUT Kemian kolmesta suuntautumisvaihtoehdosta – sovelletusta kemiasta, prosessiteeniikasta sekä paperi- ja kuituteeniikasta – fuksi valitsi jälkimmäisen.

”Kun en laskemisessa ole ihan terävin kynä penaalissa, ja paperilinjalla on laskettavaa vähiten”, Seppälä perustelee naama peruslukemilla.

No, vaikutti asiaan myös Suomen ja Kymenlaakson komea paperihistoria. Paperin- ja sellunteen valmistusteknologian opiskelu lunastikin lupauksensa ja ala tuntui omalta – tuime metreille asti.

”Silloin rupesi tuntumaan turhauttavasti siltä, että alalla ei ole työtulevaisuutta kotimaassa. Paperiosajia näköjään tarvitaan nykyään lähinnä Kiinassa.”

Kun opinnot keväällä 2010 olivat loppusuoralla, tulikin seuraavan napakan suunnanvaihdoksen vuoro. Yliopiston ilmoitustaululta Seppälä bongasi hakuilmoituksen, jossa membraaniteeniikan ja teknillisen polymeerikemian laboratorio etsi diplomityön tekijää.

”Menin sinne ja sanoin suoraan, etten ole koskaan kalvoa nähnytään mutta haen paikkaa. Vastasivat, että lukemallahan asiat oppii. Niinhän siinä kävi”, Seppälä virnistää.

Diplomityön kiehtova aihe vei nopeasti mennessään. Seppälä pääsi tutkimaan kalvosuodatuksen ja adsorption yhdistämistä biojalostamon erotusprosesseissa.

”Joku sitä ihmetteli, että noin viime tingassa vaihdoin kokonaan uuteen ai-

Orionin lääketehaassa Elina Seppälän vastuulla on tablettien marssijärjestys.

heeseen, mutta sama lähtöraaka-ainehan biojalostamoissa sentään on. Sitä paitsi tykkään opetella uusia asioita.”

Lopputyön teko onnistuikin mallikkaasti, vaikka viime kesän aikatauluissa oli hieman sovittelemista. Opintojensa viimeistelyn lomassa Elina Seppälä tuli nimittäin myös napanneeksi mitalin jalkapallon maailmanmestaruuskisoista.

Lajiuntuvikosta euroopanmestariksi

Kemian ammattilaisen kääntöpuolelta löytyykin yhä kivikova huippu-urheilija.

Vaikka hajonnut polvi ei enää suvaitse pujottelu- eikä syöksyrinteitä, se taipuu silti jalkapalloon – sillä edellytyksellä, ettei palloa juuri potkita.

Sellaisen vaihtoehdon tarjoaa pelin atlantintakainen versio eli amerikkalainen jalkapallo, jossa soikea peliväline pyritään toimittamaan vastustajan maaliin ensisijaisesti juoksemalla sinne itse pallo sylissä tai heittämällä se maalialueella odottavalle joukkueoverille.

Lajin Seppälä tosin löysi puolivahingossa. Anjalankoskella kesätöitä muutama vuosi sitten paiskinut teekkari kaisi vapaa-aikaansa lisää liikunnallista täytettä, jota löytyi naapurikaupungin nurmikentältä.

”Ensimmäisen kerran kun sain varusteet päälle, se oli siinä. Napsahti kerrasta, vaikken ollut edes koskenut soikeaan palloon aiemmin.”

Kouvola Indiansin valmentaja tunnisti lahjakkuuden heti. Seppälä pääsi saman tien mukaan seuran naisten edustusjoukkueeseen ja sarjapeleihin, vaikka lajin säännötkin olivat tulokkaalla aika lailla hakussa.

”Valmentaja sanoi, että kun saat pallon, pidät siitä kiinni ja juokset eteenpäin. Sillä lähdettiin.”

Pian oli edessä siirtyminen maan ykkösjoukkueeseen, helsinkiläiseen GS Demonsiin, jonka riveissä Seppälä pelaa nyt toista vuottaan. Taskussa on jo yksi suomenmestaruus.

Myös Suomen naisten maajoukkueen tukipilariksi lappeenrantaisteekkarit eni jo pari vuotta sitten. Tätä nykyä hänen hoidossaan on *fullbackin* eli blokaavan keskushyökkääjän tontti.

”Siis etujyrän. Kaveri tulee minun selkäni takana turvassa pallon kanssa, ja minä lakaisen edestä kaiken mikä liikkuu”, Seppälä kiteyttää.

Yllättävien käännösten hallinta on tarpeen etujyrällekin, sillä ne hämäävät vastustajan puolustajia pääsemästä pallonkantajan kimppuun.

Toisin kuin eurooppalainen kesy versio amerikkalainen jalkapallo on fyysi-

nen kontaktilaji, jota pelataan kypärit päässä ja *Uhrilampaiden* päähenkilöstä muistuttava suojus kasvojen edessä. Taklaaminen ei ole vain sallittua vaan toivottua.

”Otetaan likka hellään syleilyyn ja pannaan tantereeseen.”

Selvä.

Tantereeseen Suomi iski lajin historian ensimmäisissä naisten MM-kisoissa kaikki muut Euroopan maat. Vain Atlantin takaa Tukholmaan lentäneet joukkueet olivat ainakin toistaiseksi ylikäymätön vastus, sillä pelin juuret ovat siellä ymmärrettävästi syvemmällä ja taso korkeammalla.

”Lilliputtejahan me oltiin USA:n ja Kanadan tyttöihin verrattuna. Jenkeille ei mahda mitään, kun niillä on sekä kokoa että tekniikkaa”, Seppälä tunnustaa.

Eikä Suomen nuorelta joukkueelta totta puhuen osattu odottaa minkäänlaista kärkipään sijoitusta, vaan pronssimitalinen oli määrä matkata jonnekin päin Keski-Eurooppaa.

Ratkaisevassa pelissä Saksa sai kuitenkin niellä katkeran kalkin ja nöyryyden pienen mutta sisukkaan Suomen edessä rähmälleen.

Voitto pronssiottelussa maistui sitä makeammalta, kun se tuli ruotsalaisyleisön edessä.

”Ruotsalaiset jurnuttivat pitkään, että jos vain olisivat päässeet meidän kanssa samaan alkulohkoon, olisivat näyttäneet, kenelle se pronssi olisi oikeastaan kuulunut. Mutta kun kävivät sitten syksymällä pelaamassa Suomessa maaottelun, niin pataan ottivat”, Seppälä hykertelee.

Itärajalta Helsingin humuun

Mutta nyt kiireesti takaisin Espooseen Orionin lääketehaaseen, sillä kohta käynnistyy työnjohtajalla uusi vuoro sorvin ääressä.

Tosiaankin Espooseen, vaikka maa-laistyttyöhän ei pitänyt saada tänne kirveelläkään?

”No, tilanteet muuttuvat”, Seppälä myöntää naureskellen, kun aikaa viimeisimmästä terävästä käännöksestä on kulunut kuukauden verran.

”On ollut vähän tuskaista ajaa harjoituksiin Lappeenrannasta Helsinkiin monta kertaa viikossa, se on kuitenkin 230 kilometriä suuntaansa. Kun eivät VR:n aikataulut kohdanneet omiani ollenkaan, oli pakko istua ratissa aina itse.”

Elämän aikatauluttaminen helpottui kummasti, kun Seppälä päätti etsiä ensimmäisen vakituisen työpaikkansa ja asuntonsa samoilta seuduilta, jolla treenikentätkin sijaitsevat.

Kalvotekniikka ja biojalostamot siis jäivät nekin ainakin toistaiseksi taakse, kun sopiva pesti löytyi lääketieteellisyydestä. Kolmen viikon kokemuksella työ suomalaisen lääkeosaamisen lippulajissa on osoittautunut kiinnostavaksi ja antoisaksi.

”Ja pääsee taas oppimaan uutta”, Seppälä huomauttaa.

Urheilulaji sen sijaan pysyy ennallaan, sillä esimerkiksi pelisilmän ja pelikäsitksen kehittämisessä sekä pelin lukemisessa riittää kuulemma yhä opeteltavaa. Vuoden 2013 MM-kisoissa Suomen värejä puolustaa toivottavasti aiempaa nokkelampi pelaaja.

”Fyysisyytensä ohessa amerikkalaisen jalkapallo on älypeli, nurmikenttien shakki”, Seppälä painottaa.

”Pitää hallita taktiikka ja osata koko ajan tehdä pilkuntarkkoja analyyseja. Tarkkuus ja analyttisyys ovat muuten lajin ne ominaisuudet, joilla on selvä yhteys kemiaan.”

Ei siis ihme, että jenkkifutiksen pelaajat ovat valtaosin korkeasti koulutettua väkeä, vaikka Seppälä seurajoukkueensa ja myös maa joukkueen ainoa kemisti onkin.

”Mutta esimerkiksi lakimiehiä meillä on neljä. Onneksi on lääketieteen ja hoitoalan edustajakin, ovat hyvin käteviä paikkaamaan kolhuja.” □

Ville-Veikko Korhonen

Elina Seppälä (äärimmäisenä vasemmalla) valmistautuu taklaamaan Itävallan pallonkantajan. Voittonsa ansiosta Suomi eteni pronssiotteluun, jossa kaatui Saksa.